תבד א מיי׳ פ״ג מהל׳

תבה ב מיי שם הלי ב:

זבו ג מיי שם הלכי ג:

תבו ג מיי שם (פ״מ תבו ד מיי שם (פ״מ הל״ג] ופ״ב הל׳ א:

תבח ה מיי׳ שם פ״ג

לאוין ריד טוש"ע ח"מ סימן לד סעיף יז: תל ז מיי פ"ג מהלי ח"מ

הלכה ג טוש"ע י"ד סימן

רמו סעיף יח: תלא ח מיי שם פ"ג הלכה ה טוש"ע

שם סעיף יט: ט מיי׳ פי״א מהל׳ עדות הלכ׳ א סמג

לאויו ריד טוש"ע ח"מ סי׳

לד סעיף יו: לד סעיף יו: תלג י מיי שם הלכה ה

_>>⊜∢**~**

תורה אור השלם

ו. טובה חכמה מכלי

קָרֶב וְחוֹטֶא אֶחָד יְאַבֵּוּ

קייאו פיחק 2. וְאַתָּה בֶּן אָדָם אֱמֹר אֶל בָּנֵי עַמַּרּ צדסת

ֶּלְיִי דְּבֵּי בְּקוּי בְּוְינְ הַצְּדִיק לֹא תַצִילֶנוּ בְּיוֹם פָּשְׁעוּ וְרִשְׁעַת הָרְשָׁע לֹא יִבְּשֶׁל בָּה בְּיוֹם שוּבוֹ

בֶּעֶּיר בְּיּרִי בְּיַבְּ מֵרשְׁעוֹ וְצַדִּיק לֹא יוּכַל לְחְיוֹת בָּה בִּיוֹם חֲטֹאתוֹ:

3. ואָם יִתַקפוֹ הַאַחַד

נּ. וְאָנִים יִּנְאְכְּוּ וְּגְּדְּוּ הַשְּׁנִיִם יַעַמְדוּ נָּגְדּוּ וְהַחוּט הַמְשֻׁלְּשׁ לֹא

ואַחַרִיתְרְּ יִשְׂנֶה מְאֹד:

וְאַנְוּי יְנְּוּי יִשְׁנָּוּי נְּאוּ: איוב ח ז 1. יַשׁ דָּרֶךְ יְשָׁר לִפְנֵי 5.

אָישׁ וְאַדֵּוֹרִיתָהּ דִּרְבֵי מָוֶת: משלי יד יב

בְּנֶות: משלי יד יב 6. פּוֹטֵר מֵיִם רֵאשִׁית

ָּטְרֵּטְן וְלְפְנֵי הִתְנֻּלֵּע הָרִיב נְטוֹש: משלי יז יד נְטוֹש: משלי יז יד

משלי יז יד 7. וַיְּתַּן לְהֶם אַרְצוֹת גוֹיִם וַעֲמַל לְאָמַים יִירְשׁוּ: תהלים קה מד

מוסף רש"י

בתוהא על הראשונות.

שמתחרט על הלדקות הראשונות שעשה (יחוקאל

ג ם. תחילת דינו. לעתיד

לנוא, על דברי תורה

שלא עסק נתורה (סנהדרין

ה. פוטר מים. שפוטר

התורה מעליו הוא ראשית

מדונו, תורה נמשלה למים

דכתיב (ישעיה נה) הוי כל למא לכו למים

כל למק לכו למיס (סנהדרין שם). **הדרן עלך**

האשה נקנית

בְּמְהַרָה יִנְּתַק: בְּנְוּנֵוּ וּוֹ יִּבְּנֵגִּקּ. קהלת ד יב 4. וְהָיָה רַאשִׁיתְךְּ מִצְעָר

קהלת ט יח

עמר צדקת

יחזקאל לג יב

טובה הרבה:

טוש"ע שם סעיף

עדות הלכה א סמג

ל) תוספתה דקדושין פ"ה הי"ה, ב) שם [ע"ש],

הי"ח, כ) שם [ע"ש], ג) [בכת"י, דפו"ר, וע"י:

שום רשע שנחמרו. ד) שם.

ס) אבות דר"נ פרק לט
[ע"ש], ו) [כל מימרא

וו על וכבר היה שייך

[בכת"י: ולהורידן], ספרי פ' עקב,

ה) ספרי פ' עקב, ע) ב"ק יו. מגילה כו.,

כח:], ל) [נדפו"ר וע"י

שהתלמודן, ל) סנהדרין ז.

שבת לח. מ) ומס׳ ד״ח פניו, ל) [נט"י: מחלה], ס"ן, ל) (גע"י: מחלה], ס) [שם: מיעוט], ע) [שם:

היא ונדכל"ל (רש"ש)],

ל) [דברים יד, כב], ק) [ר"ה

מ ע"ב], ל) [ערכין כח ע"ב], ש) [שם נוסף:

תעשה שמיטהן, ס) [תענית

ו ע"ל], ל) ונדפו"ר:

ופירש], לו) [כלפות. ופירש], ל) [מענית ז ע"ח], ג) [בע"י: למד, וכן

בקמוך כמה פעמים וכן הוא בדפו"ר], ד) [בדפו"ר וע"י נוסף: אנו], ה) [אבות

מנהדרין 1.], ח) [בדפו"ר: מנהדרין 1.], ח) [בדפו"ר: וליפסל. וכ"ה ברש"י, וכל"ל], ט) [דמעשרות פ"ג ה"ב"], י) [בע"י:

פ״ג ייבי, שקראון, ל) [בע״ האוכלן, ל) [ללמוד],

הגהות מהר"ב

רנשבורנ

וע"ע תוס׳

פ"ב מ"ה], ו) מוס' ב"ק יו.

והאמר], ז)

י) ור״ה

זו על וכני היי ב לסוגיא שלפני המשנ ועיין מהרש"א ופנ"

תלמוד גדול שהתלמוד מביא לידי מעשה. תימה דאמר נספ"ק

דב"ק (דף יו.) ר' יוחנן משי ידיה ומנח תפילין והדר אמר לן קיים אמרינן לימד לא אמרי׳ ופריך והא אמר מר גדול תלמוד תורה שהתלמוד מביא לידי מעשה א פירש בקונטרס מי נתלה במי קטן נתלה

ט בגדולא וא״כ כיון דאמר קיים כל שכן לימד שאינו חשוב כל כך אלמא מוכח התם מהכא דמעשה גדול וי"ל דהתם הכי פי׳ והדר אמר לן קיים אמרינן ם לימד לא אמרינן ב ופריך התם והאמר מר גדול תלמוד שמביא לידי מעשה א"כ היאך קיים אם לא לימדג וכיון שאנו אומרים לו קיים הרי די אומרים לו לימד ואת אמרת קיים אמרינן לימד לא אמרי׳ ומשני הא למיגמר הא לאגמורי כלומר למגמר לדידיה ודאי מעשה עדיף אבל לאגמורי אחרינא ודאי עדיף טפי ממעשה™ והלכך לימד לאחריני לא אמרי וי״מ דאדם שלא למד עדיין ובא לימלך אם ילמוד תחילה או יעסוק במעשה אומרים לו למוד תחלה לפי שאין עם הארן חסידי אבל אדם שלמד כבר המעשה טוב יותר מלימודי: אין תחילת דינו של אדם אלא על דברי תורה. והא דאמר בפרק במה מדליקין (שבת לא.) כשמכניסין אדם לדין אומרים לו נשאת ונחת באמונה היינו דווקא לענין שאלה ששוחלין לו על משח ומתןה חבל מ״מ נפרעים ממנו תחלה על שלא קבע עתים לתורה (יוש אומרים את פסול לעדות. פירש בקונטרס הואיל ואינו מקפיד על עלמו אינו בוש לזלזל בעלמו שׁ ולפסול וקשה אמאי פסול לעדות הוא הא אמרינן בירושלמיש ר"ש ברבי הוה אכיל בשוקא חזיה ר"מ אמר לו אין שבח לתלמיד לאכול בשוק

פירש דאוכל בשוק היינו שאוכל סעודה דפת דגנאי יותר^ט:

משמע דלאחר אין קפידא ופי׳ ר״ח

דהכא מיירי שחוטף ואוכל וא"ת אם

כן פשיטא דפסול דגולן הואד וי"ל

שחוטף פחות משוה פרוטה אי נמי

שגזל דבר שחינו מקפיד עליו והר"ר

אליהו מפרש כגון שהלך אצל המוכרים וטועם משל כולם מעט

מעט הסילו רולה לקנות מהם וניחא

השתח ישקורין כלב שדומה לכלב

ס אוכל כאן מעט וכאן מעט ור״ת

הדרן עלך האשה נקנית

מוסף תוספות

א. על חזקיהו מלך יהודה . שכשמת הביאו ספר תורה אמרו קיים זה מה שכתוב ריטב״ה. ב. וכיון אלמא מעשה עדיף. ריטנ״ל, ג. ולא מסיק

- עשר... אדעתיה השתא לחלק בין למד ללימד. תוס' כ"ק יז, ד. שמביא את הרבים לידי מעשה כשמלמדם. שס. ה. זאח"כ קבעת עיתים לתורה. תוס' סנסדלין ז. ז. והכי דריש ליה לקרא תחילת גילוי דינו במה שנטשו מדברי תורה. תוס' סנסדלין ז. ז. ואפי אכלו בבית גולן הוא. מוס' הלס"ש. ח. ומערים כההיא דאמרינן בשבת פ' מפנין (שבת קכט.) לענין הקוה. שם. 0. כמו אנו לווין ואוכלין ואוכל אצל חמיו ביהודה (כתובות יב.) דגנאי הוא טפי בפת כשאוכל ומברך בשוק, שס. וההוא דירושלמי בפירות ולתלמיד חכם הוא גנאי ולא לאחר. כיטנ"6. הדרן עלך פרק האשה נקנית

איראה אדם עצמו כאילו חציו חייב וחציו זכאי עשה מצוה אחת אשריו שהכריע עצמו לכף זכות עבר עבירה אחת אוי לו שהכריע את עצמו לכף חובה שנאמר יוחומא אחד יאבד מוכה הרבה בשביל חמא יחידי שחטא אובד ממנו טובות הרבה ר' אלעזר בר' שמעון אומר לפי ישהעולם ¢נידון אחר רובו והיחיד נידון אחר רובו עשה מצוה אחת אשריו שהכריע את עצמו ואת כל העולם לכף זכות או עבר עבירה אחת אוי לו שהכריע את עצמו ואת כל העולם לכף חובה שנאמר וחומא אחד כו' בשביל חמא יחידי שעשה זה אבר ממנו ומכל העולם מובה הרבה ר"ש בן יוחי אומר יאפילו צדיק יגמור כל ימיו ומרד באחרונה איבד את הראשונות שנאמר 2דקת הצדיק לא תצילנו ביום פשעו דואפילו רשע גמור כל ימיו ועשה תשובה באחרונה אין מזכירים לו ששוב רשעו שנאמר ורשעת הרשע לא יכשל בה ביום שובו מרשעו וניהוי כמחצה עונות ומחצה זכיות אמר ריש לקיש יבתוהא על הראשונות: מתני יכל שישנו במקרא ובמשנה ובדרך ארץ לא במהרה הוא חומא שנאמר ינתק המשולש לא במהרה ינתק יוכל שאינו לא במקרא ולא במשנה ולא בדרך ארץ אינו מן היישוב: גמ' ייאמר רבי אלעזר ברבי צדוק למה צדיקים נמשלים בעולם הזה לאילן שכולו עומד במקום מהרה ונופו נומה למקום מומאה נקצץ נופו כולו עומד במקום מהרה כך הקב"ה מביא יםורים על צדיקים בעולם הזה כדי שיירשו העולם הבא שנאמר יוהיה ראשיתך מצער ואחריתך ישגה מאד ולמה רשעים דומים בעולם הזה לאילן שכולו עומד במקום מומאה ונופו נומה למקום מהרה נקצץ נופו כולו עומד במקום מומאה כך הקב"ה משפיע להן מובה לרשעים בעולם הזה כדי למורדן "ולהורישן למדריגה התחתונה שנאמר זיש דרך ישר לפני איש ואחריתה

דרכי מות: יוכבר היה רבי מרפון וזקנים מסובין בעלית בית נתזה בלוד נשאלה שאילה זו בפניהם תלמוד גדול או מעשה גדול נענה רבי מרפון ואמר מעשה גדול נענה ר"ע ואמר יתלמוד גדול נענו כולם ואמרו ∞תלמוד גדול שהתלמוד מביא לידי מעשה תניא רבי יוםי אומר גדול תלמוד שקדם לחלה ארבעים שנה לתרומות ולמעשרות חמשים וארבע לשמימים ששים ואחת ליובלות מאה ושלש מאה ושלש מאה וארבע הויין קסבר יובל ימתחילתו הוא משמם וכשם סשהלימוד קודם למעשה כך דינו קודם למעשה כדרב המנונא יראמר רב י המנונא יאין תחילת דינו של אדם אלא על דברי תורה שנאמר יפומר מים ראשית מדון וכשם שדינו קודם למעשה כך שכרו קודם למעשה שנאמר יויתן להם ארצות גוים ועמל לאומים יירשו בעבור ישמרן חקיו

מר לעיל (דף לז.) תשמרון זו משנה: ותורותיו ינצורו: כל שאינו לא במקרא ולא במשנה: א"ר יוחנן "ופסול לעדות ת"ר "האוכל בשוק הרי זה דומה

לפי שהעולם נידון אחר רובו כו'. יראה אדם עלמו כאילו שקול. כל העולם שקול 0 כמחלה לדיקים וחסידים ומחלה רשעים וכאילו מעשיו שקולים כמחלה על מחלה עשה מלוה אחת נמלאו זכיותיו מכריעין ונמלא לדיק ועל ידו כל העולם הוכרע להיות רובן לדיקים: וניהוי.

לדיק שמרד כמחלה עונות וכמחלה זכיות ולמה איבד את הראשונות: בתוהא. מתחרט על כל הטובות שעשה: למה לדיקים דומים בעולם הוה. ביסורין הבאים עליהם: וגופו. כלומר מעט ממנו: נקלד. ממנו נופו: כך. נפרעין מן הלדיקים 🗣 מעט עונות שבידם ונמצאו כולם נקיים: ולמה רשעים דומין בעולם הזה. בטובה שמשפיעים להם: נופו. מעט ממנו אף אלו יש בידם מיעוט טובות וזכיות: **נקלץ נופו**. קבלת שכרם היא קלילת נופס: **למדרגה**. אשולויי״א. כדרך שעושין מדרגות לחרילין שסביבות המגדלים כשמגביהי׳ קרקעיתן: יש דרך ישר לפני חיש. כשרוחין הרשעים שלותן נרחית דרכם בעיניהם ישרה ואחריתה של אותה שלוה הזמנת דרכי מות ש היתה: בים נסוה. שם האיש: שהסלמוד מביא לידי מעשה. נמלאו שניהם בידו: גדול חלמוד חורה שקדם לחלה ארבעים שנה. כשינאו ממלרים נתנה להם תורה בחדש השלישי ובחלה לא נתחייבו עד שנכנסו לארן דכתיבם בבאכם ואמר מר (ספרי פ' שלח לך) משונה ביחה זו מכל ביחות שבתורה דכתיב בהו כי תבאו וכאן נאמר בבחכם משנכנסו לה ובתרומות ומעשרות לחחר כיבוש וחילוק דכתיבט תבוחת זרעך שיהח כל חחד מכיר חלקו והן י"ד שנים הרי נ"ד ומשם התחילו למנות שמיטין כדאמרינן בערכין (דף יב:) ועשו שמיטה לסוף שבע הרי ס"ח שנים ולפוף נ' עשו יובל הרי ק"ג: מסחילסו משמט. מתחילת השנה מיו"כה) עבדים נפטרים

אן גמ' עבר עבירה אחת וכו' נ"ב עיין שו"ת הר"י לבית הלוי סי' לה ודו"ק:

לעזי רש"י

תום' ר"י הזקן בית נתזה. שם האיש. שהתלמוד מביא לידי מעשה. כלומר שמי מעשה. כלומר שמי שיודע התורה עושה בשלימות, אבל מי שלא ידע התורה לא יעשה פ"ב מ"ה] אין בור ירא חטא ואיו הקדמת הרמב"ם לפירוש המשנה] שבא לרמוז אל המעשה השלם והטוב והוא הויז המדוח המוכוח בעל תכונות טובות לבד לא יגיע אל החכמה וגם מעשיו שהוא עושה אינם על דרך נכונה ולא ןשם] אין בור ירא חטא ולא ע״ה חסיד, שאין שיהיו טובים מצד עצמם ועל כן כתוב בתורה (ראה

ינלורו. יקיימו: ופסול לעדות. דכיון שאינו מן היישוב אין מקפיד על עלמו ואין לו בושת פנים. וכן האוכל בשוק הואיל ואין מקפיד על כבודו אינו בוש לזלזל בעלמו וליפסל: 63 לכלב ויש אומרים פסול לעדות אמר רב אידי בר אבין הלכה כיש אומרים דרש בר קפרא, רגזן לא החכמה קודם למעשה.

ושדות חוזרות ועדיין לא עברו אלא

מ"ט אבל שביעית אינה משמטת

אלא בסופה י) דכתיב (דברים טו)

מקן שבע שנים של לסוף שבע שנים כל

שנה שביעית במנין ס״ה: מחילה

דינו. ליום הדין תחילת תביעות

שעליו מפני מה לא עסקת בתורה:

פוטר מים. הפורק עול חורה ראשית

מדון הוא תחילת דינו ואין מים אלא

תורהם) דכתיב (ישעיה נה) הוי כל למא

לכו למים: וכשם שדין. פורענות

תורה קודם לדין פורענות מעשה כך

שכרו אם עסק בתורה קודם לשכר

מעשה: בעבור ישמרו חוקיו. ואמר

שם) מי שיעשה, אבל אין שם מי שיעשה ממעשה קודם לתלמוד. ע"כ. פי׳ זה הירושלמי מיירי במצוה עוברת שמפסיק . תלמודו מפני המצוה העוברת הואיל ואין שם מי שיעשנה ואח״כ חוזר לתורתו כמו שביארנו במועד קטן פ״ק. וראש תהנות ומפנה התבוח הופרות והאיר זאין טב לי שיפשה והחד כוחה וחדות במוח ביאונו בפובן קסן פקירואש הירושלמי, רי אבהו שלה לבריה לנגמה בטבריא שלהו ליה האמרו ליה גומל חסר הוא, כלומר מנית תורתו לעשות ליהי לכל המתים, שלח ליה המבלי אין קברים בקסרי שלחתיך 0 בטבריא. וכבר נמנו התלמוד קודם למעשה וכרי, דמשמע שפי׳ זה הירושלמי הוא כמו שפירשנו. דהא ר׳ חנינא היה מניח תלמודו שהיה עוסק בתורה מפני לויית המת שהיא מצוה

עוברת וגער בו אביו מפני שהיו שם אחרים שמלוין את המת. ובגמרין פרק בני העיר [מגילה כט, א] מתבאר דין מבטלין ת״ת להוצאת המת כמו שביארנו שם תכלית הביאור. פוטר מים. פורק עול תורה, ראשית מדון הוא תחלת דינו. פסול לעדות. דהואיל ואינו מן היישוב אינו מקפיד על עצמו ואין לו [בושת] פנים.